

Montertexter till del 3 av Kimono - från Kyoto till catwalk

KIMONO FÖRÄNDRAS



KIMONO – FRÅN KYOTO TILL CATWALK

Innehållstexter och föremål del 3 Kimono förändras

KIMONO TRANSFORMED

Sedan 1940-talet har kimonon genomgått många förändringar. I efterdyningarna av andra världskriget såg Japan till sitt förflutna för stabilitet. Bärandet av kimonor minskade, men dess symboliska status ökade. Kimonon blev en viktig symbol för nationell och kulturell identitet. För många var plagget enbart en ceremoniell dräkt. För andra var det ett sätt att bevara japanska textiltekniker. Japan kan ses som en plats där dåtid och framtid lyckligt samexisterar. Kimonon kan representera båda. Därför är den ett populärt val för filmer och föreställningar. Plagget fortsätter också att påverka internationellt mode, då det omtolkas av designers över hela världen, inklusive Japan. Nyligen har kimonon i sig själv fått ett uppsving inom modevärlden och värderas nu som ett unikt plagg i en alltmer globaliserad värld.

Namn i utställningen uttrycks i japansk ordningsföljd, med efternamn följt av förnamn. Undantagen är moderna och samtida designers som har en internationell profil och/eller varumärke som är skrivet i västerländsk ordningsföljd. Dessa är Akira Isogawa, Yumi Katsura, Rei Kawakubo, Junko Koshino, Issey Miyake, Hanae Mori, Jōtarō Saitō, Hiroko Takahashi, Ikkō Tanaka, Noritaka Tatehana, Kansai Yamamoto och Yohji Yamamoto.

Kimono beundras

Under efterkrigstiden, när Japan anpassade sig till omvärlden, slutade de flesta att bära kimono som vardagsplagg. Kimonon kom att stå för tradition och etikett snarare än mode och stil. Plagget var reserverat för speciella tillfällen såsom bröllop och för specifikt japanska aktiviteter som blomarrangemang och teceremonier. Liksom för många kulturformer som hotas att gå förlorade så fanns det noggranna sociala koder för hur kimonon skulle bäras. Speciella skolor inrättades för att lära i första hand kvinnor hur de klär sig korrekt i kimono.

Kimono återföds

Andra världskriget förde med sig nederlag och förödelse till Japan. Efter kriget ockuperades Japan av de allierade (1945–1952), och landets kultur blev mer och mer amerikaniserad. Som svar genomförde regeringen insatser för att se till att historiska traditioner som färgning och vävning bevarades. År 1955 inrättades ett system där de viktigaste teknikerna och de skickligaste yrkesutövarna klassades som ett "immateriellt kulturarv". Innehavare av denna utmärkelse är allmänt kända som "levande nationalskatter". Privatpersoner och företag har också tagit initiativ för att upprätthålla och återuppliva de färdigheter som Japans kimonokultur vilar på. Genom kimonon fortsätter textilkonstnärer att uttrycka sin skicklighet, och den som bär plagget ger uttryck för sitt omdöme och sin smak.

Kimono utvecklas

Sedan 1950-talet har många modedesigners tagit till sig grunderna för kimono. Plaggets möjligheter att dekonstrueras och omformas, översättas och omvandlas, gör det användbart för mode på ett unikt sätt. Tills helt nyligen såg dock framtiden för kimonon dystert ut. I Japan bevittnas nu en renässans för plagget. Det började på gatan, med unga japaner som stylade om vintagekläder. De var trötta på ständiga förändringar i det västerländska modet och uttråkade av det enformiga klädbudet i Japan. En ny våg av designers har sedermera dykt upp som närmar sig skapandet av kimonor på nya och ibland omstörtande sätt. Dagens kimonobärare ser inte kimonon som ett uttryck för tradition utan som en dynamisk modeartikel.

Kimono på scen

Kimono har visat sig vara en populär kostym i filmer och musikföreställningar. Japans långa historia i kombination med dess futuristiska teknologi ger plagget en tidlöshet och mångtydighet som möjliggör flera tolkningar. Att bära kimono ger också konstnärer och deras publik en möjlighet att utforska nationalitet, etnicitet, sexualitet och kön. Denna användning av kimono har dock orsakat kontroverser och anklagelser om kulturell appropriering. Relationen mellan kimono och scenkonsten är komplex, dynamisk och global. Detta återspeglar de porösa gränser mellan olika kategorier som plagget alltid har överskridit: öst och väst, manligt och kvinnligt, konservativt och kosmopolitiskt, traditionellt och avantgarde.

TEXTER KIMONO TRANSFORMED



TOKYO HINAGATA

Nagatomo Yuki (f. 1991)

Nagatomo Yukis lekfulla verk skildrar tågstationer längs Tokyos järnvägslinje Yamanote. Hennes design tar avstamp i Edoperiodens kimono- mönsterböcker (*hinagata-bon*). För de invecklade detaljerna har hon använt *yūzen*-teknik, en reservagefärgningsmetod med anor från 1600-talet. Nagatomo studerade *yūzen* vid Tokyo University of the Arts.

Yokohama, 2019 Sidenchrêpe (chirimen), pastareservagefärgning på frihand (yūzen) V&A, FE.185-2019



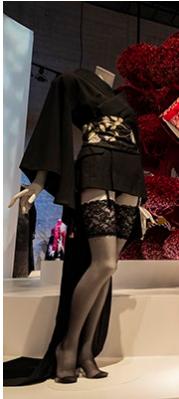
KIMONO-ENSEMBLE FÖR EN KVINNA

Kimono har kommit att representera Japan. Denna ensemble överlämnades av dottern till Japans kejsare, till en medlem av den brittiska kungafamiljen i början av 1960-talet. Dräkten är tillverkad med teknisk finess och generöst med bladguld. Motiven krysantemum och kejsarträd är den japanska kejsarliga familjens och regeringens respektive emblem. Detta sammantaget gjordet till en passande diplomatisk gåva.

Troligtvis Kyoto, omkring 1960 Kimono:

sidensatindamast (rinzu), applicerat guld, broderi av guldinslagna silkestrådar

Obi: sidenbrokad (nishiki) Anonym donation V&A, FE.74, 75-2012



KLÄNNING OCH OBI-BÄLTE

John Galiano (f. 1960)

Maskulint skrädderi möter kimonodetaljer i denna storslagna ensemble skapad av John Galiano.

Den ingick i hans nyskapande kollektion från 1994 som inspirerades av det tidiga 1900-talets femme fatales. Galianos livliga fantasi och uppfinningsrika tygval förde honom snabbt till modevärldens högsta skikt och kimonon har fortsatt vara en källa till inspiration för honom.

**Paris, höst/vinter 1994 Klänning: ull
band/bälte: ull, spets, broderi
Collection of Alexander Fury**



KIMONOJACKA

Alexander McQueen (1969–2010)

Alexander McQueens intresse för Japan syns tydligt i denna korta brokadjacka med sina breda ärmarna och den överlappande kragen som viker sig bort från nacken. McQueen låter kimonon förkroppsliga en futuristisk modernitet. Samtidigt inspirerar plagget till fokus på utsökta material och hantverk. Den här jackan var en del av *Scanners*-kollektionen.

**London, Höst/Vinter 2003 Sidenbrokad
Samling Ghislaine Wood**



KIMONO MED TITELN "ENGAGEMENT RIBBON"

Shigemune Tamao (f. 1981)

Surrealistiska bilder pryder denna kimono av *furisode*-typ. Det är vanligtvis ett formellt plagg, men med det här mönstret blir det rebelliskt.

Svanarna, rosorna, fjärilarna och humlorna anses vara normala mönstermotiv på ett plagg för en ung kvinna, men den mystiska scenen vid fällen ger ett något olycksbådande intryck. Tokyo-baserade Shigemune Tamao skapade detta plagg efter att ha förlovat sig. Hon lät tillverka det i Kyoto i studion Modern Antenna, där andra samtida kimonodesigners är verksamma.

Designad i Tokyo, tillverkad i Kyoto, 2015 Kimono: Sidensatindamast, digitalt tryck Obi: sidenbrokad (nishiki)

V&A, FE.43, 44-2018



JACKA MED KIMONOÄRMAR

Yohji Yamamoto (f. 1943)

De långa kimonoärmarna skapar kontrast till resten av den här eleganta skräddarsydda jackan. Den är skapad av designern Yohji Yamamoto, känd som "poeten av svart" till följd av sin förkärlek till svart. Yamamotos romantiska och experimentella siluetter har givit honom närmast kultstatus. Även om han ofta arbetar med drapering och dekonstruktion i sina kläder så använder han sällan tydliga kimonoelement. Men när han väl gör det, som här, blir det resultatet fascinerande.

Tokyo, Höst/Vinter 2015

Ylle

Privat samling



JACKA OCH SHORTS I KIMONOSTIL

Akira Isogawa (f. 1964)

Den Sydney-baserade modedesignern Akira Isogawa växte upp i Kyoto. I sitt nya hemland hyllas han för hur han sammanför element från kimono med den avslappnade australiensiska attityden. I sin debutkollektion använde Isogawa tyger från gamla kimonor som tillhört hans familj. Han fascineras fortfarande av den "in- och ut- vända" känslan som kimono kan förmedla. Fodrets dolda färger och mönster, och hur tyget samspelar med formen, är en källa till inspiration.

Sydney, Resort, 2018

Jacka: skräddarsydd kimono av vintage-meisen, med skärp i siden Shorts: syntettyg

Donerad av Akira Isogawa

V&A, FE.242-2019



KIMONO-ENSEMBLE

Miyanaga Kumiko

Miyanaga Kumiko började sälja Vintagekimonor 1998. När hon insåg att de ofta var för små för samtida kroppar startade hon 2002 klädmärket MM. Det var bland de första av flera nya kimonomärken, ett tecken på plaggets pånyttfödelse. Mamechiyo-stilen är *kawaii* (söt) och nostalgisk. Detta, och det faktum att plaggen är tillverkade av praktiskt polyester, gör märket populärt bland unga kimonobärare.

För Mamechiyo Modern Japan, 2011

Kimono: polyestercrêpe och spets Obi: tryckt siden och polyester Zōri: vinyl, sammet och spets

V&A, FE.289 till 302-2011



KIMONO-ENSEMBLE

Ishikawa Narutoshi (f. 1965)

Denna dynamiska ensemble visar ett trasigt krigsplan som sjunkit i havet. Det politiskt laddade motivet förmedlar designerns önskan om ett slut på den pågående konflikten. Ishikawa började sin karriär med att skapa *obi*-accessoarer. I hans mening bör japanskt mode i alla dess aspekter följa samtiden. För att uppnå detta använder han levande färger, fantasifulla mönster och ovanliga material.

För Iroca Tokyo, 2016

Kimono och obi: polyester, digitalt tryck

Zōri: vinyl, sammet, faux fur V&A, FE.32 till 36-2018



KIMONO-ENSEMBLE

Jōtarō Saitō (f. 1969)

Kimonodesignern Jōtarō Saitō håller återkommande modevisningar under modeveckan i Tokyo. Han använder djärva men ändå harmoniska färgkombinationer. Geometrisk eller abstrakta delar kombineras med stiliserade blomstermotiv. Saitō formger kimono, *obi* och tillbehör såväl som produkt- och inredningsdesign.

Kyoto, 2019

Kimono: sidenchrêpe (chirimen), pastareservagefärgning med schablon (katazome), pastareservagefärgning på fri hand (yūzen)

Obi: sidenbrokad

Zōri: läder och syntet Donerad av Jōtarō Saitō V&A, FE.221 till 227-20



KIMONO- OCH JACKENSEMBLE

Jōtarō Saitō (f. 1969)

Jōtarō Saitō är en av Japans ledande kimonodesigners. Hans flaggskeppsbutik ligger i den japanska huvudstaden men kimonorna tillverkas i Kyoto. Saitō började sin bana med att formge kläder i västerländsk stil, men fokuserar nu på kimonor för både kvinnor och män. Detta plagg är utformat som en unisexmodell, men är här stylat med en mans-*obi* och kimonojacka (*haori*). Jackan är vändbar med ylle på ena sidan och schablonmönstrat siden på den andra.

Kyoto, 2019

Kimono: sidenchrêpe (chirimen), schablonmönstring (kata-yūzen) Haori: siden- och jacquardvävd ylletweed: siden, schablonmönstring (kata-yūzen) Obi: sidenbrokad (nishiki)

Setta: syntettyg Donerad av Jōtarō Saitō

V&A, FE.243 till 248-2019



KIMONO-ENSEMBLE FÖR SOMMAREN

Shibasaki Rumi (f. 1963)

Klädföretaget Rumi Rock specialiserar sig på handgjorda *yukata*-kimonor. I sina plagg kombinerar de hantverksskickligheten och stilmedvetenheten från Edoperioden med en gotisk känsla. Märket grundades av Shibasaki Rumi och studion är stolt belägen i det tidigare bordellkvarteret Yoshiwara. Mönstret vi ser här är ett mästertligt exempel på schablonskärning, utförd av Shibasakis samarbetspartner Kaneko Kazuaki. Vid första anblicken tycks motivet vara vågor, men det är faktiskt frisyrer från Edoperioden.

För Rumi Rock Tokyo, 2018

Kimono: bomull, schablonmönstring, Obi: polyesterlamé V&A, FE.2,3-2019



KIMONO-ENSEMBLE

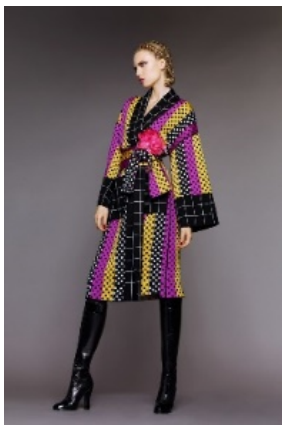
Hiroko Takahashi (f. 1977)

Hiroko Takahashi använder cirklarnas och de raka linjernas universella språk för att skapa dramatiska effekter i sina mönster. Takahashis plan var ursprungligen att göra kläder i västerländsk stil. Men det var i kimonon hon fann det perfekta mediet för sin säregna estetik, som strävar efter att sammanföra mode och konst. Hon designar alla sina kläder som unisexplagg.

Kimono: designad i Tokyo, tillverkad i Tōkamachi, Niigata-prefekturen, 2009: sidenchrêpe (chirimen), digitalt tryck; underkimono (juban): tuskaftat sidentyg, digitalt tryck

Obi: designad i Tokyo, tillverkad i Kyoto, 2006: sidenbrokad (nishiki)

Zōri: designade och tillverkade i Tokyo, 2009: silke, sidenbrokad (nishiki), läder och emalj
Donerad av Hiroko Takahashi V&A, FE.236 till 241-2019



OMLOTTKAPPA MED BÄLTE

Duro Olowu (f. 1985)

Duro Olowu är en nigerianskfödd Londonbaserad designer med en global inställning till mode. Han finner synergier mellan kimonon och buba, ett Yoruba-plagg med kvadratiska eller utsvängda ärmar. I likhet med hur kimono tillverkas, så börjar Olowu alltid sin designprocess med tyget. I detta fall har han valt djärva fläckar som kontrast till svartvitt rutmönster.

London, Höst/Vinter 2015 Jacquardvävt merinoylletyg

Duro Olowu



KIMONO-ENSEMBLE

Ueoka Tarō (f. 1967)

Kamouflagemönstret på denna kimono har inslag av samurajer som slåss. Sådana djärva mönster för manskimonor ger en bild av den spirande marknaden för manliga japanska klädesplagg. Designern Ueoka Tarō, grundare av Robe Japonica, vill göra kimonon mer tillgänglig för yngre generationer. Han använder lekfulla mönster och nya funktioner, som detta läderbälte, som gör plagget lättare att fästa än med en *obi*.

För Robe Japonica Tokyo, 2016– 2017

Kimono: tryckt bomull Bälte: läder och metall Geta: gjuten akryl, läder

V&A, FE.38, 40-2018



KIMONO-ENSEMBLE

Hirayama Yoshihide (f. 1971)

Hirayama är inspirerad av modernistiska konströrelser och brittisk rockmusik. Med digital design utforskar han nya möjligheter för kimonon. Hans varumärke, Modern Antenna, är känt för sina djärva, geometriska, bläckstråletryckta mönster. Deras *obi*, vävda av textilhantverkare i textilområdet Nishijin i Kyoto, är lika grafiska. Mönstret "Union Jack" är ett av de mest populära.

För Modern Antenna Kyoto, 2016–2017

Kimono: polyestertyg, digitalt tryck Obi: kypertvävt sidentyg (aya) V&A, FE.136, 138, 141-2019



KOSTYM, SLIPS OCH SKOR (GETA)

Thom Browne (f. 1965)

Denna kostym av Thom Browne hämtar främst inspiration från kimonon i sitt bildspråk. Lånet från japansk klädtradition syns också i hur mönstret täcker hela kostymens yta. Vid visningen av denna kollektion stod modeller inuti kimonor med sina armar utsträckta på bambustativ. De släpptes sedan ut en och en och publiken fick se att de var klädda i kostymer, smyckade med japanska motiv och med tillhörande skor (geta).

Designad i New York, tyg tillverkat i Japan Vår/Sommar 2016 Kostym: ylletyg och applikation Skjorta och strumpor: bomullstyg Geta: trä och silkestyg Thom Browne Archive



KIMONO-ENSEMBLE

Fujikiya Mikisuke (f. 1980)

Den vita skjortan och vinröda sidenslipsen förvandlar denna kimono till kontorsklädsel. Det marinblå kritstrecksrandiga tyget är från John Foster, ett brittiskt företag som prisbelönades för sina tyger på Great Exhibition 1851. Fujikiya utbildade sig till skräddare men har gjort det till sitt värv att uppmuntra fler män att bära kimono. Denna ensemble är specialtillverkad för V&A.

För Fujikiya Japan, 2018

Kimono: ull, vävd i West Yorkshire

Obi: siden

Skjorta: tuskaftat bomullstyg Slips:

mönstervävt sidentyg V&A, FE.278 till



KIMONO- OCH HAKAMA-ENSEMBLE

Hyōgo Sōyū (f. 1971)

Modehuset Wazigen Shizukuya är känt för sina vågade *hakama*. Det är ett veckat plagg som bärs som en nederdel ovanpå kimonon. Designern Hyōgo Soyū har gjort plaggen mer praktiska och anpassade till samtiden genom att lägga till blixtlås, spännen och sydda veck. Inspirerad av filmer, som *Star Wars*, James Bond och samurajfilmer av Kurosawa Akira, söker Hyōgo återupprätta stolthet och elegans i japansk manlig klädstil.

För Wazigen Shizukuya Kyoto, 2019

Kimono: kypertvävt linnetyg Hakama: kypertvävt bomullstyg Jacka: washi (mullbärspapper) V&A, FE.174 till 176-2019



KOSTYM TILL SANJURO

Muraki Yoshirō (1924–2009)

Filmerna av Kurosawa Akira har skapat långlivade bilder av det feodala Japan. Kostymer som denna, som bars av Mifune Toshirō, bidrog till att forma bilden av samurajerna. De framställdes som våghalsiga krigare som samtidigt hade en anspråkslös framtoning. Kurosawas verk hade ett stort inflytande på den amerikanska filmregissören George Lucas. Han ville först att Mifune, som var Japans främste skådespelare, skulle spela Obi- Wan Kenobi i den första *Star Wars*-filmen.

Japan, 1962

Buren av Mifune Toshirō

Kimono: tuskaftat sidentyg. Hakama: kypertvävt sidentyg Stylad med ett modernt träsvärd (bokken) och skor samt med strumpor som tillhandahålls av Hyōgō Sōyū Donerad av British Film Institute V&A, S.1697-2015



**KOSTYM TILL STAR WARS:
EPISOD III – REVENGE OF THE SITH**

Trisha Biggar

I *Star Wars* prologfilmer syntes mängder av kostymer inspirerade av olika kulturer i världen. Denna påkostade klänning bars av drottning Apailana. Den sveps omlott på det japanska sättet – den vänstra sidan över den högra. Klänningen har långa ärmor, undre lager i kontrast, och ett *obi*-liknande skärp. Guldtyget är till och med vävt med det japanska pilmönstret, ett vanligt motiv för unga kvinnors kimonor.

Fox Studios, Australien, 2005 Bärs av Keisha Castle-Hughes
Sidenbrokad, sidencrêpe, broderi i metalltrådar, pärlor, fjädrar
På lån från Lucas Museum of Narrative Art



KIMONO SOM TILLHÖRDE FREDDIE MERCURY

Denna utsökt mönstrade kimono tillhörde Freddie Mercury och bars av musikern i sitt hem. I motsats till hans extravaganta scenstil, där han ibland bar djärvt mönstrade kimonor, är detta plagg ganska diskret. Det är tydligt feminint, vilket tyder på att Mercury även privat använde kimonon för att utmana kön och sexualitet. Han köpte troligen plagget i Japan under en av Queens många turnéer.

Japan, 1950–1970
Sidenrêpe (chirimen), schablonmönstring (kato-yūzen), broderi i guldinslagna silkestrådar
Privat samling



**KONSTVERK TILL HOMOGENIC BJÖRK (F. 1965), KATY ENGLAND (F. 1966),
NICK KNIGHT (F. 1958) OCH ALEXANDER MCQUEEN (1969–2010)**

För omslaget till albumet *Homogenic* från 1997 samarbetade Björk med designern Alexander McQueen, fotografen Nick Knight och stylisten Katy England. Slutresultatet blandade olika kulturella referenser så som klänningen i kimonostil från McQueen och Masai- halsringarna från Shaun Leane. Håruppsättningen var inspirerat av nordamerikanska ursprungsfolk, men också Edoperiodenskurtisaner. Genom att använda icke-västerländska ideal för styrka och skönhet återskapade Björk sig själv som en futuristisk krigargudinna.

London, 1997

Digitalt tryck

Bild med tillstånd av Nick Knight



AFFISCH MED DAVID BOWIE SOM ZIGGY STARDUST

David Bowie skapade sitt futuristiska alter ego Ziggy Stardust tillsammans med den japanska designern Kansai Yamamoto. De lånade mycket från kabukiteatern, och Yamamoto beskriver deras relation som ”något som gick utöver nationaliteter, utöver kön”. Bowies vita satindräkt har utsvängda ärmar och är tuschmålad i japansk stil. Även om det inte är en regelrätt kimono så tolkades den så av hans fans. En av dem som lät sig inspireras var artisten Boy George.

1974

Tryckt tusch på papper V&A, S.3679-1995



KIMONO-ENSEMBLE

Yoshiki Hayashi (f. 1965)

Samtidigt som kimonon konstrueras i standard- form utforskar Yoshikimono olika sätt som plagget kan stylas på. Varumärket grundades av Yoshiki Hayashi, en hyllad musiker, låtskrivare och kompositör som kommer från en familj av kimonoköpmän. Inspirerad av sina erfarenheter med bandet X Japan ingjuter YOSHIKI sin kimono med en känsla av rock.

För Yoshikimono

Kyoto, Vår/Sommar 2016

Kimono (yttre): mönstervävt sidentyg, borstad färgning (hikizome),

pastareservagefärgning på frihand (yūzen) Kimono (inre): mönstervävt sidentyg, borstad färgning (hikizome), applicerat guld

Obi: jacquardvävt sidentyg Donerad av Yoshikimono FE.3 till 7-2020



KIMONOKAPPA, KLÄNNING OCH OBI

Junko Koshino (f. 1939)

I denna dramatiska och överdådiga ensemble framkallar Junko Koshino Edoperiodens hedonistiska kultur. Kappan är i kimonostil och pryds av handmålade tallgrenar i guld. Ett *obi*-skärp i guld, knutet framtill på samma sätt som hos de moderiktiga kurtisanerna, lyfter fram den lila satinklänningen. Mycket av Koshinos arbete handlar om att kombinera europeiskt och japanskt klädmode.

Tokyo, 2019

Kappa: sidensatin, handmålade (kaki-e) **Klänning:** sidensatin

Obi: veckat lamétyg Junko Koshino



AFTONKLÄNNING, YUMI KATSURA (f. 1932)

Yumi Katsuras design är rikligt utsmyckad och har ofta inslag av kimonodetaljer, som den draperade midjan i denna klänning. Även om den är tydligt modern så för den tankarna till det vågade modet under Edoperioden, eftersom de inre kimonolagren visas vid axlarna. Efter att ha fått sin licens att skapa haute couture i Paris så började Katsura göra västerländska bröllopskläder populära i Japan. Hon öppnade landets första brudklänningsbutik 1964.

Tokyo, Haute Couture, Vår/Sommar 2019

**Kimono: sidencrepe, pastareservagefärgning med schablon (katazome, kata-yūzen),
pastareservagefärgning på frihand Klänning: siden, syntetmaterial, nät, glaspärlor**

V&A, FE.263-2020

Donerad av Yumi Katsura



KIMONO FÖR EN POJKE

Det finns många sociala koder kopplade till ceremoniella barnkläder. Pojkars kimonor tillverkas oftast i mörka färger och dekoreras med symboler för styrka och mod. Detta plagg pryds av en praktfull hök, ett motiv som historiskt förknippas med samurajerna. År 2004 bars den av, eller var snarare draperad över, Kye Otsuka vid hans *omiyamairi*. Ceremonin markerar ett barns första besök till en shintō-helgedom.

Troligtvis Kyoto, 1970–1990

Tuskaftat sidentyg, schablonmönstring (kata- yūzen), applicerat bladguld, broderi i guldinslagna silkestrådar

Donerad av Teppei, Allison och Kye Otsuka till

minne av Shigeru och Hideko Sakamoto V&A, FE.107-2017



KIMONO FÖR EN FLICKA

Denna kimono bars av Yoshi Yukiko när hon var sju år gammal vid en sju-fem- tre-ceremoni (*shichi-go-san*) Denna dag tar föräldrar sina barn till en helgedom för att be för deras hälsa och lycka. Med sitt shiborifärgade siden är detta en typisk ceremoniell kimono som kombinerar exklusiva material med påkostade tekniker. Många japaner bär bara kimono vid ceremonier som dessa, så även Yukiko.

Troligtvis Kyoto, omkring 1978

Kimono: mönstervävt sidentyg, knuten shibori (kanoko shibori) Obi: sidenbrokad

Geta: snidat och målat trä, risstrå, siden Privat samling



KIMONO FÖR EN UNG KVINNA (FURISODE)

De mest dekorativa och färgglada kimonorna är de formella plagg som bärs av unga ogifta kvinnor. De kallas *furisode* ("svängande ärmar"). I stället för att följa dagens mode dekoreras *furisode* i en historisk stil med lyckobringande motiv som ofta förknippas med äktenskap. Denna ensemble bars av Yoshi Yukiko vid ceremonin som markerar övergången från barn till vuxen (*Seijinshiki*).

Troligtvis Kyoto, omkring 1990 Kimono: sidensatin (rinzu), shibori

(sydd: nuishime shibori och knuten: kanoko shibori), applicerat guld, broderi i silke och guldinslagna silkestrådar

Obi: sidenbrokad med kompletterande guldtråd (kinran)

Zōri: vinyl, siden Privat samling



KIMONO-ENSEMBLE FÖR EN BRUD (SHIROMUKU)

Vita bröllopsdräkter kallas *shiomuku* ("ren vit"). De bärs under den första delen av bröllopsceremonin. Färgen symboliserar brudens vilja att anpassa sig, eller att "färgas", av brudgummens familjetraditioner. Huvan (*watabōshi*), som delvis skymmer ansiktet, är en symbol för blygsamhet. Andra tillhörande accessoarer inkluderar en fällbar solfjäder, ett litet svärd och en låda med en handspegel eller kam.

Troligtvis Kyoto, 1980–2000 Innerkimono: sidensatin (rinzu) Ytterkimono (uchikake): sidenbrokad

Stylad med moderna tillbehör och wataboshi av Cucuru. Donerade av Moe Co. Ltd V&A, FE.152, 154-2002



YTTERKIMONO FÖR EN BRUD (UCHIKAKE)

Ytterkimono (*uchikake*) bärs numera endast av bruden under bröllopsdagen. Detta genomarbetade exemplar är dekorerat med tranor som är ett lyckobringande motiv och symboliserar långt liv. Traditionen att byta kläder under bröllopsdagen lever än idag. Efter ceremonin byter kvinnan till en röd kimono. Idag kan ett av flera "färgbyten" innefatta en västerländsk brudklänning, vilket många väljer som sista mottagningsdräkt.

Troligtvis Kyoto, 1980–2000 Sidenbrokad (nishiki) Donerad av Moe Co. Ltd V&A, FE.153-2002



KIMONO MED TITELN "FLYKT"

Matsubara Yoshichi (f. 1937)

Denna bländande kimono är mönstrad med hjälp av den traditionella katazometekniken. Rispastan som applicerats genom en schablon fungerar som en barriär när tyget färgas. Matsubara har utvecklat en unik arbetsmetod där schabloner av samma form, men av gradvis minskande storlek, används i följd. Efter varje applicering färgas tyget på nytt.

Tokyo, 1990 Sidencrêpe (chirimen), pastareservagefärgning med schablon (katazome)
V&A, FE.10-1995



KIMONO MED TITELN "BORTOM"

Moriguchi Kunihiko (b. 1941)

Moriguchi Kunihiko är en av dagens mest innovativa konstnärer. Han är utbildad grafisk formgivare och skapar kimonomönster på papper med matematisk precision. Han applicerar sedan skickligt mönstren på tyget med hjälp av rispasta. Pastan både pressas ut i våt form ur en tub och strös på som torra små partiklar före och mellan färgapplikationerna. Moriguchi utnämndes år 2007 till "Levande nationalskatt".

Kyoto, 2005

Sidencrêpe (chirimen), pastareservagefärgning på frihand (yūzen)

The Khalili Collection of Japanese Art

"Vi måste besvara modernismens utmaning: vad är en kimono, eller vad kommer den att bli, om den upphör att vara något man har på sig?"

Moriguchi Kunihiko, 2005



KIMONO-ENSEMBLE

Stylad av Kikuchi Nobuko (1925–2016)

Det är bärarens styling som gör att en kimono kommer till liv. Detta plagg är skapat av Shimura Fukumi, som utnämndes till "Levande nationalskatt" i Japan 1990. Plagget ägdes av Kikuchi Nobuko som bar det tillsammans med en *obi* tillverkad av kimonotyng från Edoperioden.

Kimono: av Shimura Fukumi (f. 1924),

Kyoto, omkring 1990: vanligt vävt tuskaftat råsidentyg (tsumugi) vävd med selektivt

förfärgade trådar (kasuri) Obi-tyg: antagligen Kyoto, 1800–1850, skräddarsydd till en obi, 1980–1990: satinsilke (rinzu), handmålade med tusch (kaki-e), schablonimitation av shibori (surihitta), broderi i silke och guldinslagna silkestrådar Kikuchi Nobuko Collection



KIMONO-ENSEMBLE

Stylad av Kikuchi Nobuko (1925–2016)

Kikuchi Nobuko var känd för sin kreativa kimonostil. Hon var expert på historiska textilier och gillade särskilt färggrant mönstrade bomullstyger från Sydasien. Med kreativitet och uppfinningsrikedom omvandlade hon dem till kimonor. Denna ensemble består av en kimono av indisk chintz, en *obi* av nederländskt tyg, och ett snöre (*objime*) gjort av kanter från kashmirsjalar.

Skräddarsydd i Japan, 1980–1990 Kimonotyng: Koromandelkusten, Indien,

1700–1800: bomull, betmedels- och reservagefärgning Obi-tyng: antagligen nederländskt,

1800–1825: bomull, betmedels- och reservagefärgning, blocktryck

Obi-jime: Kashmir, 1750–1830: gobelängvävt gethår (pashmina)

Kikuchi Nobuko Collection



KIMONO-ENSEMBLE FÖR EN KVINNA

Futaba-en (grundat 1920)

Verkstaden Futaba-en specialiserar sig på schablonmönstring. I synnerhet bevaras här teknikerna och mönstren som kallas *wa-sarasa*. De är ursprungligen inspirerade av sydasiatiska tyger som importerades av nederländska handlare. Dessakomplicerade mönster kräver många schabloner som färgerna borstas igenom. Denna kimono är handmålad och specielltillverkad för V&A. Den hör ihop med en *obi* mönstrad med Ichimatsu-rutor.

Tokyo, 2019

Kimono: sidencrêpe (chirimen), Schablonmönstring, handmålad

Obi: sidencrêpe (chirimen), schablonmönstring V&A, FE.33, 34-2019



KIMONO

Sudo Reiko (f. 1953)

Denna kimono är resultatet av ett nyligen avslutat projekt för att återuppliva *meisen*-tillverkningen. *Meisen* är en typ av schablonmönstrat tyg som var som mest populärt på 1920- och 30- talen. Plagget var färgat och vävt i Isesaki, en stad nordväst om Tokyo där *meisen*-tygerna tidigare producerades. Mönstret är skapat av Sudo Reiko, en av Japans mest ansedda textildesigners.

För Isesaki Contemporary Double Ikat Meisen-projektet Isesaki, 2016–2018

Maskinspunnet tuskaftat råsidetyg (meisen), schablonmönstring av varp och inslag (heiyō-gasuri) Stylad med en modern obi

Donerad av Isesaki Contemporary Double Ikat Meisen-projektet V&A, FE.172-2019



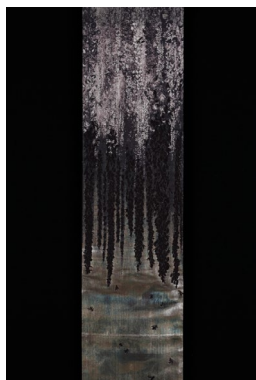
SOMMARKIMONO

Yamaguchi Genbei (f. 1948)

På denna kimono ser vi en dramatisk skildring av berget Fuji. Tyget är gjort av hampa. Det är en fiber som länge ansetts väl lämpad för det japanska klimatet. Plagget skapades som en del av Majotae-projektet. Projektets syfte är att producera hampatyg (*taima-fu*) i tillräckligt stor skala för att göra det kommersiellt gångbart för klädtillverkning. Forskning och innovation har alltid varit kärnan i Japans framgångar inom textiltillverkning.

För Majotae-projektet Kyoto, 2019

Maskinspunnen hampa (taima-fu), Sydd shibori (nuishime shibori) V&A, FE.126-2019



SKÄRP (OBI) MED TITELN "ATT BLI VÄN MED ALLA BARN I VÄRLDEN"

Yamaguchi Genbei (f. 1948)

Denna *obi* är designad av Yamaguchi Genbei. Han är tionde generationens chef för Kyoto-baserade *obi*-leverantören Kondaya Genbei. Han har ett stort intresse för historiska tekniker och samarbetar med de mest begåvade hantverkarna såväl som samtida konstnärer och designers. Detta verk är baserat på en målning av den världsberömda konstnären Matsui Fuyuko.

Kyoto, 2014

Mönstervävt siden med guld- och silvertrådar

Gåva från Yamaguchi Genbei

V&A, FE 79-2016



SKOR BENÄMNDA "RAVEN"

Noritaka Tatehana (f. 1985)

Japanska konsthögskolor har spelat en stor roll för att bevara tekniker och fostra nya talanger. Detta slående *geta*-par är från Noritaka Tatehanas examenskollektion vid Tokyo University of Art. Tatehana specialiserade sig på pastareservagefärgning på frihand (*yūzen*). Han fascinerades av *oiran*, de högt uppsatta kurtisanerna från Edoperioden. Baserat på dessa studier gick han över till att skapa skor utan klack.

Tokyo, 2009

Snidat trä, präglad läder, silkessammet, metall

Donerad av Noritaka Tatehana V&A, FE.51-2012



KIMONOKAPPA

Bill Gibb (1943–1988)

Utformad för att bäras löst kombinerar detta plagg kimonostilen med 1970-talets dekadens. Det grafiska trycket innehåller rosa blommor, påfåglar och, som en hänvisning till formgivarens ursprung, skotska tistlar. Bill Gibbs bohemiska och romantiska stil fångade tidens anda och var populär bland modeller och musiker. Ett liknande plagg bars av Bianca Jagger.

London, 1977

Tryckt sidensatin

Fashion Museum Bath



KLÄNNING

Hanae Mori (f. 1926)

Hanae Morris eleganta klänning pryds av kalligrafi som påminner om Edoperiodens poetiska kimonodekorationer. Mori var den första japanska designern som hade modevisning i Paris. Hon blev senare invald i den prestigefyllda institutionen La Chambre Syndicale de la Haute Couture som reglerar vad som får kallas haute couture. Modejournalisten Suzy Menkes beskriver det som att Mori har ”en fulländad skicklighet inom västerländsk skärnings- och sömnadskonst som likväl genomsyras av en japansk anda.”

Tokyo höst/vinter 1989
För Hanae Mori Boutique
Mönstrad sidenchiffong
Privat samling



”NIHON BUYO” KAPPA OCH KLÄNNING

Issey Miyake (f. 1938)

En av Issey Miyakes senaste kollektioner är en hyllning till hans avlidna vän, den grafiska formgivaren Ikkō Tanaka. Miyake tog Tanakas affisch för Nihon buyo (japansk dans) från 1981 och anpassade mönstret till en rad plagg. Precis som på kimonor används baksidan av denna kappa som en tavelduk för Tanakas färg- och formspråk. Issey Miyakes kreativitet har sträckt sig över fyra decennier och omfattar många konstnärliga partnerskap.

För Pleats Please Tokyo, 2016 Veckad polyester
Privat samling
V&A, FE.16-2018



AFFISCH MED REKLAM FÖR NIHON BUYO KOM 300

Ikkō Tanaka (1930–2002)

Tokyo, 1981

Tryckt av Toppan Printing Tryckt tusch på papper

V&A, S.15-1982



T-KIMONO-ENSEMBLE

T-Michael (f. 1966)

Under Edoperioden hade mansplaggen en blygsam elegans, som ges en modern twist i denna eleganta ensemble. T-Kimono-serien är ett samarbete mellan norska formgivaren T-Michael och det japanska företaget Y. & Sons, ett dotterbolag till den större kimono- återförsäljaren Yamato. Målet är att göra kimonon till ett basplagg i mäns garderober. På så vis överskrids kulturella gränser samtidigt som plaggets långa traditioner respekteras.

Haori: designad i Bergen, vävd i Yamanashi och färgad i Niigata, Höst/Vinter 2018:

bomullstyg sydd med bomullstråd (sashiko), doppfärgad Kostym: designad i Bergen, vävd i Barcelona, skräddarsydd i Sao Pedro do Sol; ullflanell.

Polo: Cashllama Bolivia

Donerad av T-Michael och Y. & Sons V&A, FE.228 till 230-2019



KIMONO-ENSEMBLE

Serge Mouangue (f. 1973)

Kamerunfödde Serge Mouangue har i samarbete med det japanska kimonomärket Odasho skapat Wafrica. I projektet sammanförs kimonons form med västafrikanska tyger. Genom att upptäcka likheter och uppskatta olikheter har Wafrica ambitionen att skapa en ny, global estetik.

Kyoto, 2010 För Wafrica

Kimono: mönstrad bomull, foder av broderad polyester

Obi: jacquardvävt siden

Gåva från Serge Mouangue V&A, FE.261, 262- 2020



SOMMARKIMONO (YUKATA) OCH OBI

Bentley & Spens (grundat 1982)

De brittiska formgivarna Kim Bentley och Sally Spens fick i uppdrag av Kawashima Textile Company att ta fram en serie textilier för sommarkimonor och *obi*. Motiven innehöll till exempel sjöhästar och keruber, vilket gav de japanska plaggen en fantasifull och exotisk touch. Likheter kan dras till nederländarnas import av utländska tyger till Japan under Edoperioden.

För Kawashima Textile Manufacturers Ltd

Tyg designat i London, kimono tillverkad i Kyoto, 2002 Kimono: tryckt bomull

Obi: vävda svarta och metalliska trådar

Donerad av Kawashima Textile Manufacturers Ltd V&A, T.11,13-2004



KIMONOJACKA

Under många somrar har gatumodet dominerats av vida, ostrukturerade plagg tillverkade i rikligt mönstrade tyger. De marknadsförs ofta som kimonojackor. Den här trenden har sitt ursprung i musikfestivalernas bohemiska mode, och anspelar på kimonons tidigare konstnärliga och exklusiva associationer. Detta trots att plaggen massproduceras i syntetiska material och säljs av globala klädkedjor.

Såldes på Topshop, 2012
Fransad polyester-devoré
Privat samling



WA-LOLITA-ENSEMBLE

Wa-Lolita (japanska Lolita) utvecklades ur den bredare subkulturella stilen. Lolita-mode är aggressivt feminint men rebelliskt och kännetecknas av underkjolar och krås. Det är huvudsakligen inspirerat av viktorska barnkläder och litteratur, särskilt Lewis Carrolls *Alice i Underlandet*. Wa-Lolita införlivar dock även kimonoelement, som omsvepande framsida, långa ärmar och skärp i obi-stil. Denna ensemble är skapad av studenter på Bunka Gakuen, en av Japans främsta modeskolor.

Tokyo, 2019
Återanvänd vintagekimono i sidentyg bomullstyg, syntetiska pärlor
Donerad av Bunka Gakuen University
V&A, FE.231-2019



FUJI HEARTBREAK KIMONO

Milligan Beaumont (f. 1992)

Milligan Beaumont förenar sin kärlek till kimonon med skateboardmode. För Beaumont liksom för Edoperiodens modedesigners är kimonons T-form och raka linjer en tredimensionell grund för detaljerat berättande. Detta verk, skapat speciellt för utställningen, handlar om vänskapens betydelse för någon som lider av ett brustet hjärta. Kimonon är rikt utsmyckad och handmålad med ett utopiskt landskap inspirerat av japanska tryck.

Stroud, 2019

Handmålad trikå, Swarovski-kristaller, antika juveler, prydnadssaker och applikationsbitar av vintage-sidentyg och bomullskimono
Milligan Beaumont



KIMONO-ENSEMBLE

Yohji Yamamoto (f. 1943)

Denna kimono är ett samarbete mellan Yohji Yamamoto och Chisō, en av Japans mest ansedda kimonotillverkare. Inför sitt 450-årsjubileum bad Chisō att Yamamoto skulle skapa en kimonokollektion som stod för plaggets framtid. Han gick igenom mer än 20 000 tygprover i Chisō-arkiven. Detta plagg är inspirerat av ett mönster till enmanskimono, vilket speglar Yamamotos tro att det en dag inte längre kommer att finnas könsskillnader.

För Chisō Co. Ltd Kyoto, 2005

Kimono: tryckt siden

Obi: kypertvävt sidentyg (aya), broderi med silkestrådar Chisō Co. Ltd

”Mitt råd till alla som bär kimono är att utmana det stränga; bär kimono precis som du vill, gör det på ditt sätt, det är bara en kimono.”

Yohji Yamamoto, 2005



PLEASE LET OTHERS SIT COMFORTABLY

Yokoyama Yumiko (f. 1984)

och Kadowaki Takahiro (f. 1969)

Detta är en humoristisk affischkampanj med syfte att uppmuntra gott uppförande hos pendlare. Ett järnvägsföretag i Tokyo användescener och karaktärer ur tryck från Edoperioden. Här ser vi en kurtisan, iförd en kimono i flera lager och med höga *geta* (skor), som brer ut sig över sätena i en tågvagn. Hon tittar på sin mobiltelefon. Hon använder den kanske för att ta en selfie, eller som en spegelför att kunna rätta till sina många hårnålar.

För Seibu Railway Company Tokyo, 2016 Offsettryckt papper

Donerad av Seibu Railway och Dentsu Inc. V&A, FE.269-2018



TSUMIRE (SUNG NI WEN) BÄR EN ICHIMATSU-RUTMÖNSTRAD KIMONO I SHIBUYA

Kjeld Duits (f. 1959)

Att kimonon nu blivit populär på nytt hänger samman med det japanska gatumodet. Mode är cykliskt till sin natur och stilar från olika tider återupplivas och omtolkas om och om igen. När kreativa ungdomar strömmade till områden som Harajuku för att bli fotograferade blev modet allt mer varierat och uppfinningsrikt. Fotografen Kjeld Duits har dokumenterat detta subkulturella uttryckssätt via sin hemsida Japanese Streets sedan 2002.

För Japanese Streets Tokyo

2012

Digitaltryck

Kjeld Duits



MITAKE BÄR EN VINTAGE-KIMONO I HARAJUKU

Emi Kusano (f. 1990)

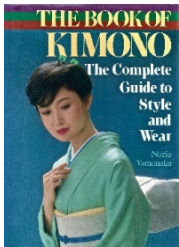
För Japanese Streets Tokyo

2010

Digitaltryck

Kjeld Duits

KIMONOBÖCKER MONTER C1



När människor använde kimono mer sällan, blev det svårare för dem att bära plagget med självförtroende. För att bemötadetta utvecklades en industri av kimonoskolor och guideböcker. Det ansågs vara kvinnors ansvar att bevara konsten att bära kimono, känd som *kitsuke*. För att förkroppsliga traditionella värderingar förväntades kvinnor bete sig och röra sig på vissa sätt när de bar kimono. Yamanaka Norio ses som grundaren av denna nya tradition, för att han grundade Sōdō Kimono Academy 1964.

The Book of Kimono:

The Complete Guide to Style and Wear

Yamanaka Norio (f. 1928) Tokyo, 1982 Publicerad av Kodansha International

Kimono Symphony Inagaki Mihoko (f. 1928) Tokyo, 1977 Publicerad av Yomiuri Shimbun

”Min uppfattning är att om kimonon försvinner från vårt vardagsliv så kommer vi att förlora något värdefullt, i den omsorg som krävs för att klä på sig en kimono, i uppförandet och rörelserna som är lämpliga för den som bär plagget, och i ödmjukheten inför livet och naturen som kimonon främjar. Genom upprepningen i att bära kimono varje dag kommer även en så simpel sak som sunt förnuft att förbättras. Det är min övertygelse att detta, i huvudsak, är nyckeln till att uppnå fred och välmående över hela världen.”

Yamanaka Norio, *The Book of Kimono*, 1982



KIMONO MY HOUSE

Sparks

Detta ikoniska skivomslag vågade utelämna både albumtiteln och bandets namn. Istället förlitade den sig på två kimonoklädda kvinnor, med rufsigt hår och utsmetat smink, för att ge en visuell referens till ordleken i titeln. Modellerna, Hirota Michi och Okamura Kuniko, var medlemmar i den japanska avantgarde- gruppen Red Buddha Theatre som turnerade i Europa vid den här tiden.

London, 1974, utgiven av Island Records



BOY GEORGE

MODE- OCH SMINKBOK

Christine Saunders, Wayne Winder och Gerardine Winder

Boy George hyllas för sin androgyna och kosmopolitiska attityd. Han införlivade ofta kimonon som en del av sin rebelliska stil. Fansen var angelägna om att efterlikna musikerns look. De tog hjälp av publikationer som denna, som innehåller sminktips och klädmönster. I boken syns en kimono, med författarnas råd: "Om du inte vill sy kimonon som visas här så kan du piffa upp en gammal morgonrock."

London, 1984

Publicerad av Multimedia Publications

AKIRA TIMES

”Utan kimono, inget liv” är den satiriska Akira Times mantra. Den produktiva bildskaparen är självlärd fotograf samt stylist och är fast besluten att bryta ner kimonokonservatismens barriärer. Akiras bilder har formen av tidskriftsomslag, skapade i hans hemstad Yamagata där han arbetar som körsbärsodlare. Akiras många samarbeten möjliggörs genom internet och hans radikala och uppfinningsrika verk har fått en global skara följare.



GLAM JAPAN

Akira Times (f. 1980) Yamagata, 2019 Modell: Eriko Hårdesign: Seiko Sawada
Digitalt tryck
Donerad av Akira Times
V&A, FE.232-2019



SAKURA TIMES

Akira Times (f. 1980) Yamagata, 2016 Modell: konstnären själv
Digitalt tryck
Donerad av Akira Times
V&A, FE.233-2019



YAMAGATA YELLOW

Akira Times (f. 1980) Yamagata, 2019 Modell: Eriko Sato Hårdesign: Seiko Sawada
Digitalt tryck
Donerad av Akira Times
V&A, FE.234-2019